

Pokoj a dobro

Katolícky časopis farnosti Markušovce
Ročník 10 Číslo 4 December 2008

Tým, ktorých najviac milujeme

O čom sú Vianoce, vieme. Každý ich však prežíva svojím spôsobom, podľa svojho rebríčka hodnôt. Mnohých z nás akosi viac ovládajú emócie, clivota, ba priam sentiment. Spôsobujú to koledy a dojemný príbeh z dreva vyrezávaných betlehemčekov. V nemalej miere aj reklamné spoty o dobrých srdciach, ktoré prispievajú na charitu či rôzne nadácie, ktoré sa venujú opusteným a nevyliciteľne chorým ľuďom alebo nechceným deťom... Ľudskosť alebo komerčný psychologický trik? Tak či onak, rozumný človek si vie urobiť svoj úsudok a podľa toho reaguje.

Určite je dobré a dokonca aj potrebné, aby sa každý angažoval do takej miery, do akej mu to jeho podmienky dovoľia a prispieval dôveryhodným organizáciám a nadáciám, ktoré pomáhajú núdznym. Nestačí však prispieť raz ročne. Bolo by dobré, keby si každý našiel cieľovú skupinu, ktorej bude prispievať pravidelne. Či už finančne, hmotne alebo nejakou službou. Pretože raz za rok sa dokáže rozcitlivieť hocikto, ale vytrvať v pomoci si vyžaduje úsilie a obeť.

Na druhej strane pomáhať napríklad deťom v Afrike nie je až také ná-

ročné. Poslať svoj príspevok a spokojne si ďalej žiť svoj život... Náročnejšie je žiť tú svoju misiu vo vlastnej rodine. Priateľov si človek vyberá, ale rodinu nie. A o to je to ťažšie.

Stredobodom Vianoc je Svätá Rodina, ktorá podnecuje k prežívaniu každodenných „vianoc“ v kruhu svojej rodiny. Tým, ktorých najviac milujeme, však najviac ubližujeme. Je tomu tak preto, lebo naši najbližší nám vo väčšej miere otvárajú svoje srdce, svoj vnútorný svet a vtedy je človek oveľa viac zraniteľnejší. Ak dôkladne poznáme slabé
(pokračovanie na strane 4)

Ľudia sa ženía a vydávajú

Ján Duda
čítaj str. 3

Rodina dnes

Adriana Lazorová
čítaj str. 5

Zvyky počas Vianoc

Valentín Kokoruča
čítaj str. 8

Rodina – základ zdravej spoločnosti

Rodina predstavuje nehmateľné väzby a vzťahy svojich členov, ktoré pomáhajú vytvárať rodinné spoločenstvo. Jej ideálom je trojgeneračná rodina. Na princípe solidarity a vzájomnej pomoci je prostredím pre prijímanie a prežívanie každodennej reality. Zdravie rodiny odzrkadľuje aj zdravie a stav spoločnosti.

Rodina je dnes skúšaná chorobami, nedostatkom času, stresom, protirodinnými „módnyimi trendmi“, pracovným zaneprázdnením, ľahostajnosťou, predčasnou separáciou dospievajúcich detí od rodiny. Model šťastnej a zdravej rodiny je v dnešnom svete vzácnosťou. Nablýskaný ideál, ktorý predkladajú časopisy a noviny svojim čitateľom, dnes už prakticky neexistuje. Mnohí mladí ľudia po ňom však túžia a hľadajú ho v nezáväzných vzťahoch a partnerstvách na skúšku. Zákonite dochádza k sklamaniu a zraneniam.

Pred časom som sa stretla s alarmujúcou štatistikou, že len tretina manželstiev vo svojej podstate dokáže reálne plniť svoju funkciu. Zvyšné dve tretiny vznikli na podklade frustrácie, stresu, obavy zo spoločenského zlyhania. Možno už tu je koreň problému vysokej rozvodovosti, domáceho násillia, alkoholizmu, rôznych moderných závislostí.

Aký je pohľad lekára na dnešnú rodinu? Súčasná rodina to nemá jednoduché. Zdravé rodinné vzťahy sú náročné na čas a vyžadujú obetovanie individuálnych záujmov, koníčkov a potrieb jej členov. Skúškou každej rodiny sú zdravotné či existenčné problémy. Niektoré rodiny skôr „zocelia“, iné „rozbijú“. Model správania sa v krízových situáciách si dieťa prináša do života práve zo svojej rodiny. Kedysi bola základná lekárska starostlivosť o rodinu poskytovaná tzv. rodinným lekárom. Rodinný lekár bol najlepším znalcom rodiny a jej zdravotných i psychologických potrieb.

Aj poskytnutá zdravotná starostlivosť sa odvíja od situácie v rodine.

V polovici minulého storočia sa praktická starostlivosť o zdravie rozdelila medzi detských lekárov a lekárov pre dospelých. V takejto podobe ju poznáme aj dnes. Má svoje výhody. Predovšetkým poskytuje fundovanejšiu starostlivosť hlavne malým deťom. Hlavnou náplňou pediatrie je práve prevencia - predchádzanie chorobám vo forme očkovania, preventívnych vyšetrení. Prevencia je v súčasnosti ukazovateľom kvality poskytovanej liečebnej starostlivosti. Vďaka prevencii niektoré infekčné choroby už prakticky vymizli, iné zachytávame ešte v tzv. liečiteľnom štádiu. Lekárska starostlivosť u dospelých je zameraná skôr liečebne - kuratívne. Tu sa „hasia“ fatálne následky tzv. civilizacyjnych chorôb - ischemická choroba srdca a mozgu, ateroskleróza, vysoký krvný tlak, obezita, chronická obštrukčná choroba pľúc, nádory, cukrovka... U nás stále zachytávame tieto choroby v neskorých štádiách. Cieľom preventívnej pediatrie je včasná prevencia kardiovaskulárnych chorôb a usmernenie rodiny v zmysle zdravého životného štýlu.

Prajem vám, aby čas adventný a vianočný bol časom upevnenia vašich rodinných vzťahov, aby vaše rodiny boli živým dôkazom prirodzenej autority Najvyššieho.

Požehnané vianočné sviatky želá
Jana Virčíková, lekárnica ■

Milí čitatelia!

Spolu odprevádzame ďalší kalendárny rok. Plní radosti z toho, čo nás obohacovalo, s nostalgiou za tým, čo sa už nevráti, ale aj so smútkom z každého premárneného okamihu.

Počas vianočných sviatkov si človek akosi viac uvedomuje sám seba a kladie si mnohé otázky. Na niektoré odpoveď pozná, niektoré odpovede možno len tuší a je kopec otáznikov v živote, ktorým vôbec nerozumie. Nad všetkými životnými otázkami stojí jedna najpodstatnejšia - a tá sa dotýka zmyslu života každého jedného z nás. Vianoce nám odpoveď ponúkajú. Nie však v médiách, v darčekom, na pohľadniciach, v sms-kách či v mailoch. Odpoveď nájdeme pri hľadaní Pravdy. O svete i o sebe. Lenže Pravdu v hluku nevidieť a nepočuť, a preto je potrebné stíšiť sa. Vianoce ticho ponúkajú. Záleží len na nás, či ticho prijmeme, alebo budeme pred ním zo strachu utekať.

Posledné tohtoročné vydanie časopisu sme venovali téme RODINA. Redakcia to považuje za veľmi vhodné. Vianocami slávime Veľký príbeh našich dejín a uprostred neho symbolicky stojí rodina. Ponúkame príspevky o dôležitosti manželstva, pohľad na prežívanie Vianoc v rodinách dnes a tiež na prežívanie tohto sviatku spreď niekoľkých rokov. Zároveň podávame vysvetlenie jednotlivých vianočných symbolov.

Vo vianočnom období prijímanie a odovzdávanie množstvo želaní a vinšov. Je to veľmi pekné. Preto si dovoľím aj ja popriať nám všetkým, aby čítanie nášho časopisu nepatrilo k premárneným okamihom. Práve naopak, aby nás aj naďalej v novom roku 2009 obohacovalo.

Monika Hodnická ■

Ľudia sa ženía a vydávajú

Podľa môjho presvedčenia najkrajšie, čo si deti z detstva môžu odniesť, je život v rodine prežitý so svojimi rodičmi a súrodencami. Nič na svete nedokáže nahradiť milujúcu a starostlivú mamku, ani impozantnú autoritu otca. A pritom vôbec nemusí ísť o nijaký ideálny pár manželov... Jednoducho postačí obyčajná mamka a celkom obyčajný otec. Rodine dáva základ manželstvo.

Boh stvoril človeka

V biblickej knihe Genezis čítame, že „Boh stvoril človeka“ a „ako muža a ženu stvoril ich“. „Preto“ – pokračuje Biblia – „muž opustí svojho otca i matku a privinie sa k svojej manželke a stanú sa jedným telom. A tak už nie sú dvaja, ale jedno telo“. Zaujali ma tu dve veci: po prvé, že človek existuje ako muž alebo ako žena a po druhé, že muž a žena sa v manželstve stávajú „jedným telom“. Niekedy si ľudia myslia, že muža od ženy odlišuje iba rozdiel v pohlaví. Nie je tomu tak. Mužskosť a ženskosť je stvorená Bohom, je to niečo prirodzené, čo je vpísané nielen do telesných znakov muža a ženy, ale hlboko určuje aj ich ducha. Muž je mužom, lebo jeho telo je mužské, ale tiež preto, že aj jeho psychika, štýl rozmyšľania a vôbec celý jeho duch je mužský. Toto prirodzené usporiadanie ho predurčuje nielen k manželstvu so ženou, ale aj k otcovstvu. Muž je usporiadovaný od prirodzenosti, aby bol manželom i otcom. A je na to usporiadovaný telesne i duchovne, lebo jeho duch je mužný. Podobne to možno povedať aj o žene. Ona nie je ženou len telesne, ale svojou psychikou, svojou nežnosťou, svojou ženskosťou. Takto je od Boha pripravená byť láskyplnou i milujúcou manželkou i matkou. Človek sa nemôže odtrhnúť od svojej prirodzenosti, lebo táto je nám daná Bohom. Naopak, muž sa má so všetkou zodpovednosťou zhostiť svojej úlohy byť mužom a podobne aj žena byť ženou. Preto aj Cirkev odmieta všetko, čo narušuje prirodzenosť človeka, prirodzenosť muža alebo ženy a napomáha všetkému, čo prispieva k zod-

povednému morálnemu životu muža v jeho telesnej i duchovnej mužnosti i to, čo prispieva k zodpovednému morálnemu životu ženy v jej telesnej i duchovnej ženskosťi.

Podľa Biblie sa v manželstve muž a žena stávajú jedným telom. Ak som sa vyššie usiloval vyjadriť, že muž je od ženy odlišný svojím prirodzeným usporiadaním, teda prirodzenou konštrukciou svojho tela, ale i ducha, na tomto mieste to nechcem poprieť, iba potvrdiť. Muž a žena sú Bohom stvorení tak odlišne, akoby boli osamote takmer neúplní, akoby boli predurčení jeden pre druhého: muž pre ženu a žena pre muža. Opakujem, nemyslím tu len na ich telesnosť, ale najmä na ich duchovnosť, na ich ducha. Napríklad muž je viac racionálny, akoby bol predurčený starať sa o živobytie rodiny, aby svoju rodinu chránil pred každým nebezpečenstvom. Otec je v rodine autoritou, pod ktorou sa deti cítia bezpečne. Duša ženy je výrazne emocionálna. Žena dokáže mnohé veci intuitívne predvídať, lebo ju s manželom a deťmi spája veľká citová väzba. Preto jej cit je oveľa zraniteľnejší, ale na druhej strane táto jej vlastnosť ju dokáže uschopniť k veľkým veciam, napríklad k nesmiernej láskyplnej obete starať sa o choré dieťa alebo o chorého manžela.

Deti potrebujú k svojmu rastu obidvoch rodičov. Cirkev odmieta názor, že dnes žena zarába a muž v rodine nie

je potrebný alebo naopak. Dieťa potrebuje k svojmu rastu vyváženosť a túto vyváženosť dieťaťu môže darovať otec svojou osobnosťou, zároveň a spolu s matkou, ktorá dieťaťu dodáva zase svoje materstvo. Kto chce vychovávať deti bez otca alebo bez matky je to isté, akoby chcel, aby vlak jazdil jednou stranou po jednej koľaji a druhou stranou vo „vzduchu“. V takejto situácii sa skôr alebo neskôr vlak vykoľají. Prečo je dnes toľko ľudí „vykoľajených“? Lebo mnohí z nich vyrastali bez jedného z rodičov alebo dokonca bez obidvoch rodičov.

Spoločný osud

Keď katolícky cirkevný zákonník hovorí o manželstve, chápe manželstvo jednak ako „úkon uzavretia manželstva“ (sobáš), ale tiež ako „životný stav“, ktorý nasleduje po uzavretí manželstva. A manželstvo ako životný stav vyjadruje latinským slovným vyjadrením „consortium totius vitae“, ktorý slovenčina prekladá nepresne ako „celoživotné spoločenstvo“ muža a ženy. Uvedeným pojmom cirkevný zákonník chce vyjadriť „kvalitu“ manželského zväzku muža a ženy, že tu nejde o hocijaký zväzok. Preto vyjadruje, že ide o spojenie dvoch osudov do jedného a že toto spojenie sa týka celého života nielen v trvácnosti (až po smrť), ale aj hĺbky zväzku, ktorý je spojením nielen tela, ale ich ducha, ich

osudov. To znamená, že manželským zväzkom sa životný osud muža stáva tiež životným osudom jeho manželky a životný osud ženy sa stáva životným osudom jej manžela. Toto tak hlboké spojenie dvoch ľudských osudov nie je samoučelné, ale je zamerané na dobro manželov, na ich večnú spásu a na plodenie, ale i výchovu detí. Je to vlastne inými slovami povedané to, čo Biblia vyjadruje faktom, že manželstvom sa „muž a žena stávajú jedným telom“.

„Tvár“ manželstva

A cirkevný zákonník ide ešte ďalej. Manželstvo vzniká „súhlasnou vôľou“, ktorou si muž berie ženu za svoju manželku a žena si berie muža za svojho manžela. Ale dodáva, že manželský zväzok má svoju vnútornú i vonkajšiu tvár. Podľa Encykliky Familiaris consortio Jána Pavla II., „vnútornou tvárou“ manželstva je láska, láskyplný a úctyplný vzťah manželov. Je nesmierne krásne a vzácne vidieť, keď manžel miluje a má vo veľkej úcte svoju manželku a naopak, ak jeho manželka cíti k svojmu manželovi to isté, že ho miluje a má vo veľkej úcte. Láska je však niečo hlboko vnútorné. Cirkevný zákonník hovorí aj o tom, že manželský zväzok má tiež svoju vonkajšiu tvár, ktorou je jednota a nerozlučiteľnosť. Jednotou sa vyjadruje skutočnosť, že ide o vzťah jedného muža

a jednej ženy a že v manželskom vzťahu niet miesta pre iného muža ani pre inú ženu. Jednotu manželstva hlboko potupuje mnohoženstvo (polygamia) alebo mnohomužstvo (polyandria), ale tiež cudzoložstvo alebo manželská nevera alebo mimomanželský (partnerský) vzťah. Nerozlučiteľnosťou sa zase vyjadruje stabilita manželského zväzku (až kým ich smrť nerozdelí), preto Cirkev v mene tejto stability učí, že manželstvo nemôžu rozlúčiť ani sami manželia (zvnútra), ale ani nijaká ľudská moc (zvonku). Túto časť vonkajšej tváre manželstva vážne znetvoruje „pliaga“ rozvodov, ktorá sa v súčasnej dobe rozmohla do veľkých

rozmerov. Kto chce teda vidieť, aké je manželstvo, nech sa pozrie na jeho vnútornú i vonkajšiu „tvár“.

Tajomstvo spásy

Veľmi málo sa hovorí aj medzi kresťanmi o tom, že manželstvo má aj nadprirodzené poslanie čiže poslanie, ktoré súvisí so spásou. Prirodzený zväzok muža a ženy medzi pokrstenými povýšil Kristus na sviatosť. Apoštol Pavol píše, že zväzok muža a ženy je stáby obrazom lásky Krista a Cirkvi. Kristus tak miloval svoju Cirkev (spoločenstvo), že za jej spásu položil vlastný život a Cirkev zase tak miluje Krista, že ho verne poslúcha a nasleduje. Svojím statočným manželstvom i otcovstvom manžel pracuje nielen na vlastnej spásu, ale aj na spásu svojej manželky i svojich detí, ktorých miluje a podobne aj manželka svojim manželstvom i materstvom s Božou pomocou pracuje na svojej spásu i spásu svojho manžela a detí, ktorých zahŕňa svojou manželskou i materinskou láskou. Vyjadrením tohto nadprirodzeného poslanca a úlohy manželstva sa prejavuje „viditeľné“ najmä pri spoločnej manželskej alebo rodinnej modlitbe, počas ktorej sa manželstvo a rodina zviditeľňuje ako „domáca cirkev“ zhromaždená okolo svojho Pána a v komunikácii s Ním.

Ján Duda ■

Tým, ktorých najviac milujeme

(pokračovanie zo strany 1)

stránky našich blízkych, sme viac náchlnejší urobiť si z nich terč našich nemiestnych poznámok, slovných atakov, ironie, uštipačnosti, sarkazmu, a tak ich zraníť. Vianoce by mali naštartovať pomyselnú „liečebnú kúru“ v rodinách. Zčať sa viac zaujímať o tých, ktorí bývajú spolu s nami pod jednou strechou.

Pritom môžeme „využiť“ aj reklamné triky, ktorými na nás obchodníci útočia. Nie však v ich, ale v náš prospech. Tak, ako to vyjadril istý kazateľ. „Pristúpil“ na komerčnú hru o nakupovaní darčiekov. Dal však tomu hodnotnejší obsah. Kupovanie darčiekov prijal ako výzvu spoznať toho druhého, skúmať ho, čo ho teší, trápi, čo očakáva. A to je spojené s obetou vzdať sa svojho ega a zaujímať sa o blízkeho už

oveľa skôr ako krátko pred Vianocami. Keď ho aspoň trochu spozná, môže ho obdarovať. Vtedy stačí možno len maličkosť, ale „ušitá“ na mieru. Častočasť naše obdarovávanie pripomínajú vtipný príbeh, v ktorom otec kúpil synčekovi hru, po akej otec ako dieťa dávno túžil, lenže ju nikdy nedostal. Pri rozbaľovaní darčeka sa do nej tak „pohrúžil“, že si ani nevšimol, ako znudený synček už dávno odišiel z izby. Ostal tam len otecko so svojim „splneným“ snom. Jednoducho nepochopil.

Určite nechceme, aby začali na Slovensku platiť varovné slová: ak chceme zničiť spoločnosť, zničme rodinu. Preto si vyprosujeme požehnané vianočné sviatky pre všetky rodiny.

Monika Hodnická ■

Rodina dnes

Veľmi si vážim, že som mohla vyrastať spolu s mojimi piatimi bratmi v kresťanskej rodine. Hoci moje detstvo bolo ešte poznačené komunizmom, moji rodičia žili živú vieru i napriek tlaku „vrchnosti“. Práve tie tlaky nás vo viere niekedy ešte viac utvrdzovali. Dnes s manželom máme svoju vlastnú rodinu, ktorá žije v celkom iných dimenziách. Nemusíme sa báť, či niekto sleduje našu účasť na svätej omši alebo či naše deti chodia na náboženstvo. Avšak dnes chodenie do kostola či do kresťanských spoločenstiev mnohí považujú za čudáctvo, niečo nie celkom normálne, ba počuť názory o náboženskom fanatizme ľudí, ktorí žijú pravú vieru. No všetci vieme, že Pán nám dal desať božích prikázání a my dnes nemôžeme niekto- ré z nich vynechať, hoci by sa to možno niektorým ľuďom viac páčilo.

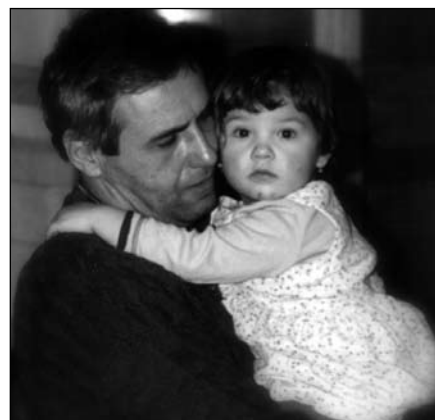

Foto: Peter Lazor

Tak i dnešná rodina na jednej strane pociťuje veľkú podporu zo strany cirkevných či iných, rodine blízkych organizácií, ktoré šíria knihy, časopisy, noviny, tlač, vysielajú televízne či rozhlasové relácie, v ktorých kresťanská rodina nachádza nielen cenné rady, ale i oporu, pomoc, povzbudenie, spolucítenie. Môže z nich čerpať veľa dobrého pre svoj život, jeho obohatenie, prehĺbovanie viery. Avšak na druhej strane masovokomunikačné prostriedky „kráčajúce s dnešnou dobou“ vytvárajú verejnú mienku, podsúvajú vlastné scestné, pomýlené, škodlivé názory, s ktorými sa ľudia stotožnia a privlastnia si ich za svoje. Rozvody sú vysielané v priamom prenose zo súdnych siení. Niekedy sa zdá, že zlo, podlosť a závišť narážajú na rodinu z každej strany.

Súčasný trend

Dnešnej rodiny sa priamo týka i otázka demografického vývoja a znamená hrozbu pre celú našu spoločnosť. Ak súčasný trend bude pokračovať, hrozí, že vymrieme, alebo nás pohltnú iná kultúra či rasa. Prečo ľudia nechcú deti? Sama neviem. Mnohí pre rôzne civilizačné ochorenia nemôžu mať viac detí. Niektorí potom hľadajú iné formy prijatia detí. No mnohí tvrdia, že v dnešnej dobe je prepych mať viac ako jedno alebo dve deti. Čudujú sa rodičom, ktorí prijímajú každé dieťa, ktoré presahuje trend. Podliehajú tlakom okolia, verejnej mienke hľadajúcej iba na matériu. Farmaceutické firmy sa predbiehajú v lákavých ponukách „neškodnej“ antikoncepcie. Bulvárna tlač nám i vyráta, koľko také jedno dieťa rodičov stojí. Mne sa protiví merať hodnotu ľudskej osobnosti peniazmi. Či vari môžu peniaze nahradiť detský

úsmev, číry pohľad nemlúvniatka, sladký božtek na dobrú noc, prvý kvietok odtrhnutý pre mamičku...? Každé dieťa je výnimočné, prináša rodičom obohatenie citové, no tiež v mnohých prípadoch i materiálne. Kolkí múdri lekári, vedci, spisovatelia, kňazi pochádzajúci z mnohodesiatich rodín priniesli úžitok nielen vlastnej rodine, ale profitovala na tom celá spoločnosť. Tu nechcem vyvyšovať vlastnú rodinu nad iné, veď mať štyri deti nie je žiadne hrdinstvo. Úctu a obdiv si zasluhujú všetky rodiny s väčším počtom detí, ktoré sa o nich príkladne starajú. Ak sa ľudia nedokážu zrieknuť hmotných statkov v prospech prijatia ďalšieho dieťaťa, tak pomaly, ale isto privádzame našu populáciu k zániku. Spomeňme si na poľné ľalie a nebeské vtáčstvo.

Vieme, že dnes sa preferuje feminizmus, právo ženy pred právom dieťaťa, chystáme sa podporovať homosexuálne zväzky – to nevedie k podpore zdravého vývoja rodiny a spoločnosti.

Častokrát možno chýba empatia zo strany zamestnávateľov či vlády voči chudobnejším rodinám, lebo nikdy nezažili pocit otca, ktorý už nemá za čo kúpiť chlieb v dvadsiatom prvom storočí. A nejde tu o otca – alkoholika či nezamestnaného. Ide o otca, ktorý nie je dostatočne za svoju prácu ohodnotený. Tak pre finančné problémy otcovia rodín, niekedy i matky – čo je iste horšie – odchádzajú za prácou do zahraničia. No sú i takí, ktorí do zahraničia nejdú, hoci sa im nežije ľahko, ale ich túžbou je darovať rodine čo najviac času. Toľko, koľko je v ich silách.

Vieme, čo všetko znamenajú drogy, alkoholizmus, workoholizmus a iné „izmy“. No nechcem sa zaoberať len negatívami, ktoré každý pozná.

Podporujúce projekty

Rada by som na tomto mieste spomenula osobnú skúsenosť z projektu rádia Lumen – Rádio Lumen hľadá „Lumenrodiny“ – ktorého sme sa ako rodina zúčastnili. Znamenalo to veľké povzbudenie pre nás i ostatné rodiny z celého Slovenska. Projekt „Lumenrodín“ nás utvrdil, že nie sme sami, že je veľa rodín, ktoré dokážu žiť krásny život i s chorobami či s postihnutým dieťaťom alebo sú schopní prijať veľa detí, hoci iní by to mohli považovať za bláznovstvo. Projekt sa nesie v znamení spolupatričnosti, svedectiev, modlitby, radosti, nadšenia, chvály a vďaky Pánovi. Pričínajú sa o to fundované osobnosti z oblasti psychológie, pedagogiky, teológie, sociológie, médií a v neposlednom rade i samotné zúčastnené rodiny. Naozaj si tu prídu na svoje rodičia aj deti. Som presvedčená, že sa týmto projektom podarilo vyzdvihnúť obraz pravej kresťanskej rodiny. Takéto spoločenstvo v menšom by bolo možné iste vytvoriť i v rámci farnosti, čo by bolo osožné pre viaceré rodiny.

Rodinu chápem tiež viacgeneračne a cítim, že sú veľmi dôležité vzťahy detí so starými rodičmi, ktorí ju utužujú, dodávajú jej skúsenosti, neraz i morálnu oporu, tiež pomoc rodičom pri výchove. A deti sú schopné svojou hravosťou a spontánnosťou starších presunúť do mladosti, dodať im energiu, veselosť i pocit hrdosti nad svojim potomstvom. Je záslužné, ak sa vzájomne rešpektujú deti, rodičia i starí rodičia, ak sa budujú vzťahy na úprimnosti, modlitbe a viere. Rodina takto naberá vnútornú silu čeliť ohrozeniam súčasnosti.

Adriana Lazorová ■

Vianoce môjho detstva

Po nostalgii „dušičkových“ dní prichádzajú Vianoce. Uistuje nás v tom predčasná výzdoba ulíc i obchodov a najmä neúnavná reklama, ktorá sa nás snaží presvedčiť, čo všetko nám ešte chýba, bez čoho nemôžeme existovať. Je smutné, že najmilšie a najkrajšie sviatky sú aj našou zásluhou výborným biznisom. Čoraz viac uprednostňujeme konzumný spôsob života. Najviac si to uvedomím pri spomienke na Vianoce môjho detstva. Aj keď odvtedy neuplynulo až tak veľa času, predsa boli oveľa skromnejšie a viac duchovnejšie.

Naše mamy sa pred sviatkami nepreháňali po supermarketoch. Počas adventných večerov prichádzali za Pannou Máriou, ktorá si našla vždy iný „symbolický“ prírbytok u nábožných ľudí v dedine. V úzkom spoločenstve najmä žien odznievali vrúcne modlitby i krásne adventné piesne, ktoré mám rada dodnes.

K mojím najstarším spomienkam viažúcim sa k predvianočným prípravám patrí výmena starej slamy v slamníkoch a „stružlickoch“ za novú, podľa možnosti z poslednej úrody. Riadne nafúknuté naplnili izbu zvláštnou vôňou. A výborne sa po nich skákalo.

Vianočná kuchyňa

K Vianociam tradične patrila aj vôňa kysnutých koláčov a domáceho chleba. Mamine majstrovstvo v tomto smere vedeli oceniť najmä vnúčatá. Nezriedka upiekla aj iným. Raz ju o to požiadala aj miestna cigánka. A nebolo to len pár kúskov, ale plný vozík, ktorý s radosťou viezla domov. Nám ostala len hľba špinavého riadu a tiché hundranie. Vianoce sme slávili vždy všetci spolu. Počty stolujúcich sa v každej rodine blížili k dvojcifernému číslu. Roky po vojne vniesli do života nádej a v päťdesiatych rokoch padali u nás rekordy v pôrodnosti. Nedá sa povedať, že to boli ľahké časy. Podobné argumenty pre dnešnú nepriaznivú demografickú situáciu nemajú opodstatnenie. Mali by sme si uvedomiť, že problémom dnešných ľudí nebude ani tak núdza, ale skôr samota.

Zvyky a tradície

„Vilija“ sa niesla v znamení radostného očakávania. Ženy v ten deň nesmeli odchádzať z domu, aby nevyniesli rodinné šťastie. To platilo aj pre nás, dievčatá. A tak vykúpané sme od rána sedeli na prípecku a vyčkávali prvých vinšovníkov a najmä chvíľu, kedy už konečne otec upevní v stojane smrečka či jedličku a prinesie do izby. Tam

sme už mali pripravené doma varené čokolády v pestrofarebných pozlátkach, oriešky, medovníčky, jabĺčka i krehké sklenené gule. Pred zotmením otec ešte nakrmil statok a mohlo sa večerať.

Štedrá večera – to bola predovšetkým hrachová polievka s hříbami, makové lokše, oblátky s medom, orechy, jablká,

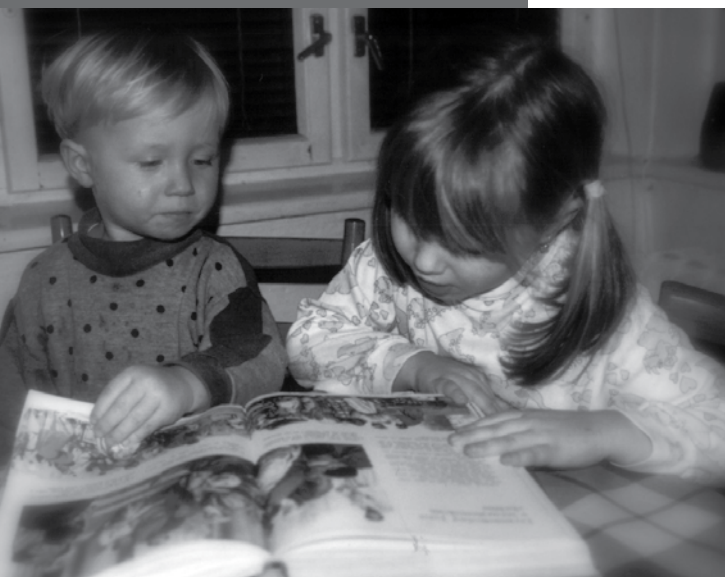
sušené slivky, neskôr aj vyprázaná ryba so zemiakmi a nejaké pomaranče. Pod stromčekom nás čakalo zopár drobností. Po večeri chodili pod okná susedov a príbuzných dievčatá spievať koledy. Posvätným tichom večera sa ozývali z každej strany a medzi nimi aj trochu traslavý hlas mojej babky, ktorý až do jej vysokej staroby takto obchádzal všetkých svojich susedov. Jej starosvetské koledy už, žiaľ, nepočuť a nenájdete ich v žiadnom spevníku. Nám deťom sa ušla aj nejaká korunka. Za takto „zarobené“ som si mohla kúpiť vysnívané korčule. Presne také, aké mali aj uznávané športovkyne na významných svetových podujatiach. Polnočná svätá omša sa v Tepličke do istého času neslúžila a muselo sa ísť do farského kostola. Husím pochoďom v bielučkom snehu tam a späť. Ako sme sa potom tešili na „Ježiškove krstinky“ – dusenú bravčovinu z domácej zakáľacky s kysnutým koláčom.

Božie narodenie

Deň Božieho narodenia to bola predovšetkým slávnostná svätá omša a poobedňajšia pobožnosť, kde sme nemohli chýbať. V ten deň sa nekonali žiadne návštevy. Volný čas sme trávil najradšej pri knihách. Čítali sme všetko, čo nám prišlo pod ruky. Keď nám konečne rodičia kúpili televízor, tak sme radi pozerali hrané rozprávky a poviedky klasikov slovenskej dediny Kukučina a Tajovského s nezabudnuteľným Jožkom Krónerom.

Na Štefana sa hralo ochotnícke divadlo, túto peknú a zásluhnú tradíciu naplno rozvinul najmä pán učiteľ František Filip. Po ňom nasledovala tanečná zábava. Predčasom tam nechýbali ani naše mamy. Pousádzané okolo parketu a s pýchou v srdci sledovali svojich synov a dcéry a striehli na záblesky nových začínajúcich vzťahov. To aby bolo o čom klebetiť počas dlhých zimných večerov.

Monika Hamráková ■

S vierou a nádejou do nového roku

S radostou sa pripravujeme osláviť narodenie Spasiteľa v našich rodinách a cirkevných spoločenstvách. Keď budeme v kruhu rodiny zapalovať sviečku na štedrovečernom stole či na vianočnom stromčeku, nech sa aj naše srdcia otvoria skutočnému duchovnému Svetlu, ktoré prišlo na tento svet pre všetkých ľudí dobrej vôle, aby nám prinieslo radosť, pokoj a lásku a prebývalo medzi nami a v nás.

Ježiš žije a prebýva v srdciach mnohých ľudí, ktorí sa usilujú ho nasledovať a pracovať na obnove ľudských chrámov – ľudských srdc či už svojich vlastných alebo svojou vierou a príkladom odovzdávajú Ježišovo poslanstvo ostatným.

V časopise Pokoj a dobro z decembra 2003 bol uverejnený článok od pána farára J. Dudu: „Tepličania, viete, ako sa vám prihovárajú vaše zvonky?“ Keďže ma história zaujíma, opäť som si článok so záujmom prečítala. Na jednom z troch zvonov, historicky najvzácnejšom z roku 1766, je latinský nápis, ktorého význam preložený do slovenčiny znamená: „Podďte, klaňajte sa Mu a na zem padnime...“ Uvedomila som si, aká musela byť silná viera našich predkov a aký odkaz zanechali pre nás. A nie iba zvonky, ale aj samotný kostol, ktorý majestátne stojí už niekoľko storočí a tvorí dominantu našej dediny.

Mnohí zo strednej a staršej generácie si pamätajú časy, keď sa svätá omša v našom kostole slúžila iba každú tretiu nede-

lu a medzitým po dve nedele v čase i nečase v každom ročnom období sa kráčalo na svätú omšu do farského kostola v Markušovciach. Spomínam to preto, že prežívanie viery aj v takýchto podmienkach ju neoslabovalo, ba nezlomilo ju ani obdobie totality. Aj my, súčasníci, zvelaďujme vieru v nás samých, ohlasujme ju našim deťom a mládeži, zvelaďujme a starajme sa aj o náš duchovný stánok – náš kostol. Aby tak, ako sme toto dedičstvo viery dostali od našich predkov, ho dokázali zachovať pre tých, čo prídu po nás. Na prahu nového roka si želajme, aby sme dokázali odolávať nástrahám súčasnej hektickej doby a aby spolu i s rozvíjaním tradícií folklóru i športu bola viera jadrom života v našej dedine.

Nech nám poslanstvo Ježiškovo narodenia v podobe radosti, lásky a pokoja pomáha naplniť naše predsavzatia a ciele.

V mene hospodárskej rady v Tepličke Mária Koňaková ■

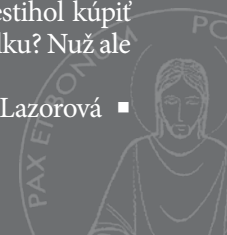
Vianočný stromček

Ockovia a mamky, i vy máte niekedy pocit, že deti počas Vianoc dostávajú veľmi veľa darov? Vskutku nás dojmávajú nadšené a žiarivé očka našich detí pri rozbalovaní darčiekov. Navštívime však ešte jednu starú mamu, druhú, potom ešte tetušku, uja... darčeky sú všade a naše deti prichádzajú domov ovešané ako vianočné stromčeky. Pri vyratúvaní darov si už na niektoré ani nedokážu spomenúť. No neviem ani ja tomu veľmi zabrániť, ale teším sa, keď sú tieto dary aspoň zaslúžené. Jednoducho, keď nie sú celkom zadarmo a dieťa vie, že musí pre tú hľbu niečo obetovať. U nás doma sme si zaviedli netradičný adventný kalendár, z ktorého si deti nevyberajú rôzne dobroty, ale každý deň nakreslia jeden alebo viac darčiekov pre Ježiška. Každý darček predstavuje dobrý skutok, ktorý v daný deň vykonali. Týmto gestom sa deti aspoň trochu učia, že nie je vhodné len prijímať, ale i dávať. Štedrosť možno vstúpiť i iným spôsobom. Je dobré, ak sa deti učia deliť nielen o sladkosti, hračky, ale i o televízne programy či o počítač. Hračku môže rodič podeliť na časové úseky – päť minút sa hrať ty, päť minút ten druhý. Nie je vhodné uprednostňovať mladších pred staršími, i v tomto prípade je spravodlivosť nadvšetko. Deti sa postupne naučia, že ak budú štedré ony, budú i iní štedrý k nim. I tu je však veľmi dôležitý príklad rodičov. Naši malí veľmi dobre vnímajú, či je rodič štedrý k iným, a to nielen v rámci vlastnej rodiny, ale či súciti i s chudobnými, teda, či podporuje charitatívne činnosti, či sa doma rozpráva o deťoch v detských domovoch, či navštevujeme starých, opustených... To všetko sa hlboko vrýva do malých dušičiek.

Zdá sa vám, že niekedy majú deti príliš vysoké požiadavky na dary? Autodráhy, Babyborn, Barbie či mobility, rôzne značkové výrobky a iné? Jednoducho ony za to nemôžu, sú ovplyvnené reklamami. Ale určite nie je dobré, ak týmto požiadavkám rýchlo podľahneme, niekedy i na úkor vlastného rodinného rozpočtu. Dá sa ľahko ekonomicky vysvetliť, koľko jedla sa dá nakúpiť za takúto jednu vec, akú stratu by tým utrpela naša domácnosť a ako dobre by na tom zarobili obchodníci. No a napokon, ak sa vieme tešiť z maličkostí my, dospelí, rýchlo sa to naučia aj deti.

Spomeniem ešte jeden súčasný trend. Stáva sa zvykom, istým pohodlím, možno i zo strachu pred spokojnosťou či nespokojnosťou obdarovaného, že sa namiesto darov presúvajú obálky s istou finančnou hodnotou. A tak sa ľahko môže stať, že sa vzájomne obdarujeme – ty mne päťsto, ja tebe tiež a sme si „fifty-fifty“. Áno, je to trochu prehnané, no obdarovanie tým stráca hodnotu, vlastný zmysel. Vybrať dar nie je ľahké, ale nemusí byť drahý, aby spôsobil radosť obdarovaného. No nie je to čudný „Ježiško“, ktorý nestihol kúpiť darček, preto nechal pod stromčekom obálku? Nuž ale to už je na zvážení každého individuálne.

Adriana Lazorová ■

Zvyky počas adventu a Vianoc

Vianoce patria a aj vždy patrili medzi najkrajšie sviatky roka. Nielen svojou liturgickou povahou slávenia Narodenia nášho Pána Ježiša Krista, ale aj svojou hlbokou duchovnou hodnotou, ktorá mala dopad na život každého človeka vo farnosti, v obci či v rodine. Zvyky, ktoré sa vytvárali po stáročia a aj dnes sa trajújú v období adventu a Vianoc, zvyrazňujú hodnoty, ktoré priniesol na našu zem Boží syn. Prinášajú radosť zo spásy a vnášajú jednotu, pokoj a lásku do medziludských vzťahov.

Nie som dlho na Liptove, aby som mohol odborne hovoriť o zvykoch, ktoré tu boli a ktoré sa ešte zachovali. Oslovil som preto ľudí a zisťoval, ako tieto sviatky prežívali a prežívajú tu na Liptove.

Svätenie adventného venca

Advent je čas prípravy a očakávania. Okrúhly veniec zložený z vetvičiek nám symbolizuje spoločenstvo. Štyri sviece nám zase pripomínajú nedele a symbolizujú Krista Svetlo sveta. Pribúdajúce svetlo zase obnovu srdca a rast v Božej milosti a láske. Posvätiť si adventný veniec v kostole na prvú adventnú nedeľu, pri ktorom sa potom spoločne modlieva celá rodina, sa dnes teší čoraz väčšej obľube. Čo ma veľmi milo prekvapilo, už niekoľko rokov sa adventné vence svätia aj v škole, hoci nie je cirkevnou. V rámci pobožnosti kňaz povzbudí prítomných svojím príhovorom a zhromaždené deti pri tom zaspievajú piesne a zapoja sa do čítaní a prosieb. Vence sa umiestnia na chodbách a v jedálni. Každé ráno ich zapaluje riaditeľ a učiteľia. Sviece horia počas príchodu žiakov do školy, kým nezačne vyučovanie.

Prístrešie pre Svätú Rodinu

Dodnes je tu zaužívaná súkromná pobožnosť „Kto dá prístrešie Svätej Rodine?“. Koná ju deväť rodín počas deviatich dní pred Vianocami, teda od 15. decembra. Rodina si zaobstará obraz Svätej Rodiny hľadajúcej prístrešie a tento obraz sa prenáša každý večer z domu do domu. Táto pobožnosť sa koná na pamiatku ťažkého cestovania Svätej Rodiny do Betlehema k zapísaniu a hľadaniu nocľahu v celom Betle-

heme, kde im prístrešie pre zatvrdlivosť Betlehemčanov poskytla len chudobná maštal. Cieľom pobožnosti je uctiť si Božiu Matku a prehĺbením duchovného života, najmä svätou spovedňou a spoločnou modlitbou, sa pripraviť na dôstojnejšie slávenie Vianoc.

Stromček

Strom skrýva v sebe veľa symbolov. Počnúc hlbokými koreňmi, vysokým kmeňom, rozvetvenými konármi, každoročnou výmenou lístia a prinášaním plodov sa stal symbolom života. Stromček v domácnostiach dnes patrí neodmysliteľne k Vianociam. V minulosti ho nemali v každej rodine, iba v tých zámožnejších a bolo zvykom ho ozdobiť najneskoršie v noci pred Štedrým dňom. V minulosti bol vždy živý, dnes sa čoraz viac uprednostňuje umelý stromček. V starších dreveniciach býval stromček zavesený v kúte na povale nad stolom. Kým v minulosti bol ozdobený jednoduchšie napríklad len salonkami, cukrovinkami a po domácky urobenými ozdobami, dnes sa pridávajú aj rôzne umelé ozdoby a svetielka. Salonky zo stromčeka sa mohli ješť až po kolede a požehnaní domu.

Štedrá večera

Štedrá večera bez oblátok bola nemysliteľná. Starší ľudia si ešte pamätajú, ako oblátky v dedine piekol ich miestny učiteľ, ktorý bol aj organistom. Oblátky po dedine roznášali žiaci. Ku štedrovečernému stolu sa schádzali všetci členovia rodiny. Poumývali sa pre zdravie v čerstvej vode, otec rodiny sa pomodlil a prečítal úryvok zo Svätého Písma, matka zaintonovala nábožnú pieseň. Tí skôr narodení si ešte pamätajú, ako sa jedlo zo spoločnej misy. Okrem ope-

kancov boli zaužívané jedlá ako kapustnica a mnohé iné, ktoré si pripravovali zo svojej úrody. Zvykom je prestierať jedno miesto navyše pre hosťa, nielen pre prípad, ak by náhodou predsa len niekto prišiel, ale to miesto mal zaujať sám Ježiš Kristus ako hosť v rodine.

Božie narodenie

K oslave Božieho narodenia patrí aj účasť na polnočnej svätej omši. Ku krásnej atmosfére prispievajú nadvicným, mohutným a úprimným spevom vianočných piesní. Na sviatok Božieho narodenia v minulosti aj tu na Liptove ľudia celý deň svätli a nevykonávali ani bežné drobné práce. Gazdiné ani len postele nezastielali a ani nevarili, jedli iba zvyšky zo štedrovečerných jedál. Ľudia neopúšťali svoje domácnosti, s výnimkou návštevy kostola na svätých omšiach či pobožnostiach. Dnes sa to už neberie až tak prísne.

Vinšovanie

Aj tento zvyk prechádzal rôznymi zmenami. Tí starší si ešte pamätajú koledovanie dievčat s Ježiškom. Spolu chodievali dve a mali v malom podlhovastom košíčku sošku Panny Márie s Ježiškom alebo len sošku Ježiška. Košíček bol vystlatý handričkami a okolo sošky boli poukladané sväté obrázky. Keď prišli do domu, odkryli košíček a spievali koledy. Oblúbené boli aj Betlehemske hry, ktoré dnes už viac-menej zapadávajú do zabudnutia. Dnes je tu však veľmi rozšírené posolstvo Dobrej noviny. Deti chodievajú po domácnostiach, spievajú a recitujú a vyzbieraným obnosom peňazí tak chcú podporiť chudobné deti v Afrike.

Chcem všetkým vám zo srdca k Vianociam zaželať úprimnosť. Aby nám všetky zvyky, symboly, jedlo, darčeky a spoločné akcie na liturgii či pri stolovaní napomáhali k vnútornému pokoj. K radosti a vďačnosti za dar spásy a k väčšej vzájomnej láske a porozumeniu. Aby sme Vianoce prežili spolu navzájom a spolu s Ježišom. Požehnané sviatky vám zo srdca praje a všetko dobré od Ježiška vyprosuje

Valentín Kokoruďa ■

Milí mladí čitatelia!

Ahojte, dnes začneme trochu nezvyčajne, mini anketou.

Anketa

Napište piatich ľudí, ktorých máte najradšej, no nepíšte ich mená, ale ich vzťah k vám.

- Brat, sestra, kamarátka, kamarát, kamarátka. (*Stanka, 12r.*)
- Kamarát, kamarát, kamarátka, priateľ, kamarát. (*Sia, 13r.*)
- Rodičia, brat, priateľ, priateľka. (*Deadepistol, 15r.*)
- Mamka, spolužiačka, brat, sestra, kamarátka. (*Nika, 15r.*)
- Mamka, babka, brat, otec, priateľ. (*Katarína, 17r.*)
- Sv. Otec, otec, mama, brat, priateľ. (*Ján, 20+*)

Ako ste si mohli všimnúť, odpovede sa v niečom zhodovali. Mojim cieľom bolo zistiť, či tam bude spomenutá rodina. Bola spomenutá stále, len v jednom prípade nie. Prečo sa tam nespomenuli aspoň rodičia?

„Nemať v rodine čas je horšie ako nemať peniaze.“ (don Bosco)

Keď som sa toho dievčaťa pýtala, prečo tam nenapísala svojich rodičov, tak odpovedala: „Veď ja s nimi ani nie som.“ A na to súhlasne prikyvovali viacerí okolostojaci. S rodinou sa trávi málo času. Keď sme ešte malí, tak sú pre nás rodičia veľmi dôležití, ale potom už začíname chodiť do školy, mať kamarátov a väčšinu času tráviť len s nimi, lebo je s nimi viac zábavy ako s rodičmi, cítime sa s nimi lepšie a podobne.

Podľa prieskumov v západnej Európe hovoria deti s rodičmi denne asi 5 minút. To nestačí ani na vypovedanie najkrajších zážitkov dňa alebo najdôležitejších problémov. S rodičmi sa konzultujú len základné potreby. Napríklad - či nás odvezú niekam alebo požičajú auto, kedy nám dajú vreckové... A takto to nie je len v západnej Európe, ktorú sa snažíme vo všetkom napodobňovať, ale aj u nás v mnohých rodinách (alebo skôr pseudorodinách) na Slovensku.

Rodičia sa deťom možno zdajú zastaralí, konzervatívni, nemederní ľudia, ktorí chcú len obmedzovať ich osobnú slobodu, nepustia ich vonku s partiou, zakazujú nosiť, čo je módne.

No napriek všetkým týmto názorom sme presvedčení, že rodičia každého z nás majú na zreteli predovšetkým naše dobro, hoci ho niekedy dávajú najavo pre nás nevhodným spôsobom. Nato, aby sme si to mohli v plnej miere uvedomiť, je však potrebná predovšetkým komunikácia a ochota počúvať. Rodina nám poskytuje lásku od začiatku, a preto nie je správne, ak sa jej otáčame v najkrajších rokoch chrbtom. Aj s rodičmi je možné prežiť veľa zábavy, dobre sa porozprávať, oddýchnuť si. Je na to potrebné len jedno - najst si čas.

Dôležité je taktiež to, že rodinu máme len jednu. Len jednu mamku, len jedného otca, nech sú hocijakí. Lepší či horší.

Raz som počula takú príhodu zo života, hovoril ju jeden kňaz, ktorý sa stará o bezdomovcov alebo o rôzne problémové prípady. Rozprával, že mal chlapca, ktorý sa chcel dať pokrstiť, a tak ho začal vyučovať katechizmus. No keď mu začal vysvetľovať Desatoro a konkrétne štvrté prikázanie: Cti otca svojho i matku svoju, tak ho chlapec prerušil a povedal, že ako si on môže ctiť a milovať svojho otca, keď mu práve on, vlastný otec, zabil matku. A teraz citujem, čo na to povedal kňaz: „Ale je to tvoj OTEC“ a chlapec znova: „Ale on mi zabil matku“ a kňaz zase: „Ale je to

tvoj otec“ a chlapec: „On mi zabil matku“. A znovu a znovu...

Viem, že tam už nejde len o lásku k rodičom, ale aj tom, či vieme odpustiť. Ale týmto som len chcela poukázať, že svojich rodičov treba naozaj milovať, nech sú hocijakí. Netvrdím, že je to ľahké za každých okolností.

Nebyť cudzincami pri najbližších

Je len na nás mladých (hoci priznávam, že vo veľkej miere to záleží aj od výchovy zo strany rodičov a ich prístupu k deťom či ochoty robiť kompromisy), či chceme využiť možnosti, ktoré nám ponúkajú naše rodiny a prežívať šťastie, porozumenie a pokoj v našich súčasných rodinách, ale rovnako aj neskôr v rodinách, ktoré si raz založíme, alebo chceme byť cudzincami pri najbližších a stále utekať niekam inam? Rodina ponúka každému z nás jedinečný pevný bod v našom živote, jedinečných ľudí, ktorí nám vždy pomôžu a s ktorými môžeme všetko zdieľať.

Do nastávajúcich sviatočných chvíľ vám želáme, aby ste si našli dostatok času prežiť radosť a porozumenie s tými, ktorí sú vám skutočne najbližší, hoci ste im svoju lásku počas roka možno nevedeli alebo nemali možnosť dostatočne preukázať. Spoločným úsilím môžu byť tieto Vianoce nezabudnuteľnými.

Veľa úspechov a Božieho požehnanie do vašich rodín želajú

Lýdia a Michal Bušovskí ■

Vianočné zamyslenie

Vianoce sú mojou srdcovou záležitosťou už od detstva. Už ako malé dieťa som nepripisovala dôležitosť darčekom, skôr ma fascinovalo duchovno, za čo vďačím svojim rodičom a starým rodičom. Pamätám sa, akú som mala radosť, keď som vstúpila do obývačky a „Ježiško nám priniesol“ krásny stromček. Po mamke som zavčasu prevzala túto rolu ja, a to mi zostalo až dodnes. Na zdobenie stromčeka si vymedzím dosť veľa časového priestoru, nakoľko pritom spomínam na najbližších i známych, čo ma predišli do večnosti i čo ma životom sprevádzajú, až sa prenesiem ku Svätej Rodine. Betlehem pod stromčekom pripravujem s obrovskou láskou, radosťou a úctou. Samozrejme si i zaspiem a nakoniec položím k jasličkám Sväté písmo. Zakončím krátkou meditáciou nad prečítanou statou z Písma.

Spomienky na miestnych kňazov

Nedá mi nespomenúť prípravu na Vianoce a vianočné obdobie strávené s pánom farárom Jozefom Hanzélym. S akou ochotou, láskou a snehou som robila dobré skutky, len aby som Ježiškovi priniesla k jasličkám čo najkrajší darček v podobe vymalovaného obrázka. Alebo keď veľká skupina mladých i starších sme išli peši do Markušoviec na polnočnú svätú omšu. Všade boli kopy snehu a aj riadne nás vyštípalo. Samozrejme, že sme neobišli faru. Obrovská radosť žiarila z očí pána farára Michala Vitkovského, keď sme spievali kolody, ktoré nás naučil on sám. Veľmi rada spomínam na kole-dovanie už s mojimi deťmi u pána farára Michala Šefčíka či u starých rodičov, tety Vytykáčovej, Kataríny Lačnej a ďalších. Ich slzy radosti a duchovné nadšenie nedajú sa prehliadnuť. Veľmi veľa do života mi dali ich spomienky a povzbudenia. Nech im dá Pán večný odpočinok pri Ježiškových nebeských jasličkách. A samozrejme krásne spomienky na rodinné spoločensťvo pri štedrovečernom stole i počas sviatkov.

Prikázanie lásky

Tichá noc spoločne spievaná na polnočnej svätej omši je čosi úžasné. Najúžasnejšie chvíle sú prežiť s Eucharistickým Ježišom pri jasličkách v mlčaní. Človek to musí sám zažiť, ale najprv musí chcieť. Musí sa otvoriť Ježišovi, a tak zažije ozajstné Vianoce so všetkým čarom vo svojom srdci. Tak načerpe potrebné milosti nielen pre seba, ale aj pre svojich blízkych. Vianoce tak získajú späť svoju hodnotu, ktorá im právom patrí. Snažme sa urobiť všetko preto, aby v našich rodinách znovu vanul Ježišov pokoj! Aby každý z nás sa stal vianočným darčekom Ježiškovi, ktorý mu raz v pokore, s láskou a vďakou budeme môcť darovať. Tam, v Jeho nebeskom príbytku. Je najvyšší čas začať pracovať na sebe, pritom však nezabúdať na prikázanie lásky. Neprehliadajme Lásku, ktorá prišla k nám a klope na naše srdce! Dnešná doba je veľmi vážna. Mamona či svetské radovánky súperia s prvenstvom Pána Boha. Napriek mnohým varovaniám sme slepí, hluchí, všetko nám je dovolené. Náš svet je chorý na nedostatok lásky. Spolu s našimi duchovnými pastiermi snažme sa žiť život viery nielen vo vianočnom období, ale počas celého roka! Využime šancu, ktorú nám v nich ponúka Pán.

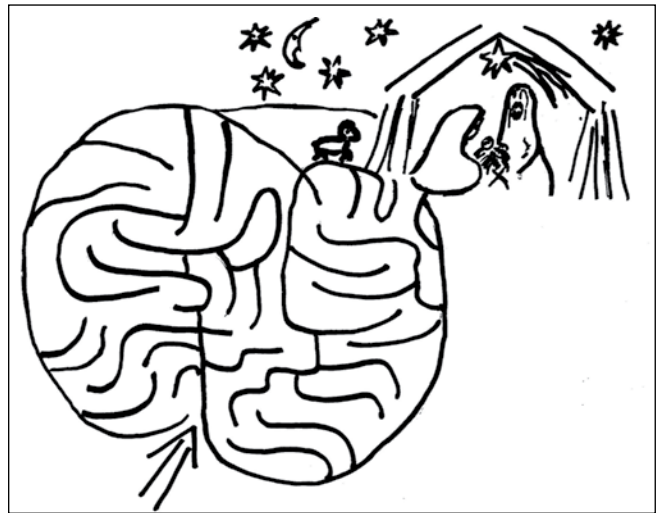
Požehnané, milostiplné vianočné sviatky praje všetkým
Alena Kočišová ■

Milí Dobráčikovia!

Cítite tú príjemnú vôňu? Vôňu, ktorá je najsilnejšia práve teraz? Vôňu koláčikov, ihličia, vôňu Vianoc vo vašich príbytkoch? Vie-

znamená rodina – ocko, mamka, bratia, sestry, starí rodičia...

Teším sa a vďačím Pánu Bohu, že mám tú svoju ro-

Vyskúšajte najšť cestu do Betlehema

te si predstaviť Vianoce bez tejto vône? Vianoce niekde mimo domova? Mne sa to raz prihodilo. Štedrý večer som trávila v nemocnici. Povieť vám, hoci som sa veľmi tešila z narodenia zdravého synčeka, bolo veľmi ťažké nebyť doma, keď všetci sadajú k slávnostnému štedrovečernému stolu. Večera v nemocnici mala jeden chod – vyprázané rybie filé so zemiakovou kašou. Bolo mi veľmi smutno. Smutno bolo i deťom a ich ockovi doma. Mnohým sa stávajú takéto podobné veci aj častejšie, niektorí ľudia musia byť v tieto dni v práci, v nemocnici, v domovoch dôchodcov, ba i deti v detských domovoch nemajú svoju skutočnú rodinu, s ktorou by prežívali sviatky. Práve v takýchto chvíľach opustenosti, bez vône domova, si človek začne uvedomovať, čo pre neho

dinu, že spolu prežívame radostné, šťastné, no niekedy i smutné a ťažké chvíle, že sa môžeme vzájomne vyrozprávať, vyžalovať, máme sa na koho spoľahnúť, jednoducho, že sa máme radi.

Vedeli by ste i vy povedať, čo pre vás znamená rodina? Prečo máte radi svojich rodičov, súrodencov či starých rodičov? Radi by sme vaše pocity zverejnili v našej rubrike. Budeme radi, ak sa do nej zapojíte a napíšete nám o tej vašej rodine.

Zároveň vám ďakujeme za obrázky, v ktorých ste nám nakreslili vaše rodiny. Dostali sme osem kresieb.

Ceny získajú Mária Reinerová a Matúš Grečko. Blahoželáme.

Adriana a Peter
Lazorovci ■

FARSKÝ INFORMÁTOR

- V októbri mal pán farár Duda z poverenia spišského biskupa Mons. Františka Tondru rekolekčnú prednášku kňazom Spišskej diecézy o procese blahorečenia otca biskupa Jána Vojašša. Rekolekcie bývajú tak, že v pondelok je program pre kňazov troch Oravských dekanátov, v utorok pre kňazov troch Liptovských dekanátov, v stredu pre kňazov troch Podtatranských dekanátov, vo štvrtok pre kňazov troch Dolnospišských dekanátov a v piatok pre kňazov dvoch Hornospišských dekanátov.
- V októbri pán farár Duda na žiadosť rektora Katolíckej univerzity v Ružomberku pána rektora sprevádzal na služobnej ceste do Poľska. Navštívili Katolícku univerzitu v Lubline, Ministerstvo školstva Poľskej republiky vo Varšave i Univerzitu Štefana Vyšinského vo Varšave.
- V závere októbra zvolal spišský diecézny biskup Mons. František Tondra zasadanie Kňazskej rady Spišskej diecézy a v ten istý deň v odpoľudňajších hodinách aj zasadanie Kolégia konzultorov Spišskej diecézy. Pán farár Duda z úradu súdneho vikára je členom kňazskej rady a do kolégia konzultorov ho vymenoval spišský biskup, preto sa obidvoch zasadaní zúčastnil.
- V novembri pán farár Duda prednášal mladým kňazom Spišskej diecézy v rámci duchovnej i vedomostnej formácie v Spišskej Kapitule. Z poverenia spišského biskupa Mons. Františka Tondru má pán farár Duda na starosti formáciu z oblasti práva.
- V rámci Dňa vedy na Pedagogickej univerzite v Ružomberku vystúpili s prednáškami Dr. Dravecký, riaditeľ cirkevných škôl Spišskej diecézy, ktorý hovoril o novom školskom zákone, prof. Ďurček, bývalý rektor Katolíckej univerzity, ktorý hovoril o „viere“ z pohľadu matematika a prof. Ján Duda sa prihovril na tému problematiky „katolicity“ katolíckych škôl z pohľadu náuky cirkvi.
- V decembri na sviatok sv. Mikuláša mal svätú omšu i kázeň pán farár vo farnosti Široké za Braniskom v Košickej arcidiecéze. Bol tam na pozvanie pána farára Miroslava Kyšelu, ktorý pochádza z Plavnice z okresu Stará Ľubovňa a navštevoval to isté starolubovnianske gymnázium ako pán farár Duda. Zo Širokého pochádza aj pán Ing. arch. Marián Goč, ktorý projektoval opravu markušovského kostola.
- Pán kaplán Misál na sviatok sv. Mikuláša mal svätú omšu i kázeň vo farnosti Odorín, kam ho pozval pán farár Roland Ferenc z Odorína.
- V piatok a sobotu po druhej adventnej nedeli sa uskutočnila adventná duchovná obnova rodín a ružencových spoločenstiev. Pán farár Duda viedol obnovu v Markušovciach a pán kaplán Misál v Tepličke.
- V piatok 19. decembra sa uskutočnila v Markušovciach, Tepličke a Lieskovanoch predvianočná svätá spoveď. V Markušovciach spovedali šiesti kňazi, v Tepličke štyria kňazi a v Lieskovanoch dvaja kňazi.

- red-

Veselé a šťastné, pokojné a krásne, príjemné a milé tie vianočné chvíle...

Kristus vykúpil svet, my sme vykúpili obchody. Táto krátka replika na predvianočnú nákupnú náladu sa objavila v jedných novinách.

Aj keď pravá podstata Vianoc nespočíva v nakupovaní a my starší Vianoce chápeme akosi už v spojitosti s Veľkou nocou, predsa túžba obdarovať na Vianoce svojich blízkych je jeden z prejavov nášho vzájomného vzťahu. Nemusia to byť drahé veci, aj malý darček venovaný z úprimného srdca pri rozžiarenom stromčeku poteší každého z nás. A aj napriek tomu, že všetci máme ťažkosti, darujme ho s milým úsmevom. Veď úsmev je tá hodnota, ktorá nič nestojí. Nie nadarmo sa hovorí, že oči a výraz tváre sú zrkadlom našej duše a srdca. A práve teraz cez sviatky, keď je rodina skôr pohromade ako inokedy, vytvoríme si peknú vianočnú idylku nielen vôňou ihličia a sladkých medovníčkov, ale sadnime si spolu s deťmi a vnúčatami, zaspievajme si koledy a zaspomínajme si na naše pekné Vianoce z detstva tak, aby aj našim deťom a vnúčatám utkveli v srdci pekné zážitky a spomienky. Veď ten čas tak rýchlo letí a ani sa nenazdáme a možno aj my si nebudeme vďaka ozdobit' stromček. Vtedy sa budeme tešiť, že deti a vnúčatá prídu k nám nie preto, že je to ich povinnosť, ale že sa im v mysli vynoria tie najkrajšie spomienky na nás, na teplo domova, ktoré na svete nič nenahradí a prídu k nám s láskou a radosťou.

Spolužitie v rodine viac generácií prináša aj viac problémov, ale pri trocha skromnosti a vzájomného porozumenia sa to dá zvládnuť.

Myslím si, že je pozhnaním pre rodinu, kde žije človek v pokročilom veku staroby a aj napriek tomu mu z očí žiari láska a radosť.

Snažme sa, aby zavládla medzi nami pekná vianočná atmosféra, aby sme boli jeden pre druhého darom a aby novonarodený Ježiško sa dobre cítil v srdci každého z nás. A takto sviatočne naladení privítame Ježiška v našom vyzdobenom kostole, kde naše emócie a radosť znásobí spevokol krásnymi koledami, na ktoré sa už veľmi tešíme a touto cestou aj pekne ďakujeme spevokolu aj chlapcom a dievčatám, ktorí hrajú na organe.

Vďaka patrí členkám, ale i nečlenkám ružencového spoločenstva, ktoré i napriek tomu, že majú doma takisto predvianočný zhon a predsa prídu poupratovať a pekne vyzdobit' kostol, aby my ostatní sme sa tam dobre cítili. Poďakovať sa treba aj mamkám s menšími deťmi, ale aj tým skôr narodeným, ktoré už majú väčšie zdravotné problémy a tiež prídu pomôcť a ako to od nich počúvame, že ďakujú Pánu Bohu a sú rady, že ešte môžu prísť a zapojiť sa do upratovania.

Prežime všetci spoločne pozhnané vianočné sviatky!

Terézia Straková ■

Založené 1999

Tvarohový zákusok s ovocím

Cesto

Do misy dáme 37 dg múky špeciál, 37 dg práškového cukru, 2 celé vajcia, 1,5 dcl oleja, 1 ½ lyžičky sódy BB, 3 lyžice kakaa, 3 dcl mlieka. Všetko spolu vymiešame a pridáme sneh z 3 vajec.

Jednu tretinu cesta vylejeme na vymastený a múkou vysypaný plech, na cesto poukladáme kôpky tvarohovej hmoty a mäkké marhule alebo iné ovocie. Zalejeme to zvyškom cesta.

Pečieme 20 minút vo vyhriatej rúre na 180° C.

Upečený koláč posypeme práškovým cukrom, alebo čokoládovou polevou.

Odporúčame piecť vo väčšom plytkom plechu.

Tvarohová plnka

½ kg tvarohu, 2 balíčky vanilkového cukru, 1 žltok. Spolu vyšľaháme.

Dobrá chuť!

Marta Kamenická ■

Kresby detí Moja rodina

Vydáva Rímskokatolícky farský úrad Markušovce pre farnosť Markušovce a filiálky Teplička, Pod Teplička a Lieskovany. Zodpovedná redaktorka: Mgr. Monika Hodnická. Redaktori: Adriana Lazorová, Peter Lazor, Lýdia a Michal Bušovskí a externisti. Sadzba a grafická úprava: Ing. Peter Hamrák. Technické spracovanie: Tlačiareň Kežmarok. Jazyková spolupráca: Mgr. Dagmar Repaská. Odborný konzultant: Prof. ThDr. Ján Duda, PhD., Imprimatur: Prof. ThDr. František Tondra, spišský diecézny biskup, BÚ 16.2.1999, č. prot. 113/99. Registrované OÚ, odbor školstva a kultúry v Spišskej Novej Vsi, reg. č. 2/99. Náklad 1000 kusov. Adresa redakcie: Rím. kat. farský úrad, Michalská 52, 053 21 Markušovce. Nepredajné. E-mail: info@pokojadobro.sk. <http://www.pokojadobro.sk> Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky. Nevyžiadané rukopisy nevraciam.

www.pokojadobro.sk